

Sygn. akt I ACa 220/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Beata Wojtasiak (spr.)
Sędziowie	:	SA Elżbieta Borowska SA Krzysztof Adamiak

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2021 r. w Białymstoku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **Spółki z o.o. Spółki komandytowej w Z.**

przeciwko (...) **w B.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 30 stycznia 2020 r. sygn. akt I C 83/19

oddala apelację

(...)

Sygn. akt I ACa 220/20

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Z., domagała się w związku ze sprzedażą pozwanemu materiałów medycznych, orzeczenia nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, że pozwany (...) w B. zapłaci na jej rzecz kwotę 135.010,18 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienia w transakcjach handlowych od kwot:

- 133.212,31 zł za okres od dnia 01.10.2018r. do dnia zapłaty;

- 1.797,87 zł za okres od dnia 01.10.2018r. do dnia zapłaty, a także koszty procesu, w tym koszty zastępstwa procesowego.

- nr (...) z dnia 20.03.2018r.
- nr (...)z dnia 20.03.2018r.
- nr (...) z dnia 20.03.2018r.
- nr (...) z dnia 20.03.2018r.
- nr (...) z dnia 10.04.2018r.
- nr (...) z dnia 10.04.2018r.
- nr (...)z dnia 10.04.2018r.
- nr (...)z dnia 16.04.2018r.
- nr (...) z dnia 30.04.2018r.
- nr (...)z dnia 12.07.2018r.

dotyczące m.in. kupna - sprzedaży materiałów medycznych oraz ich dostawy, za określonym wynagrodzeniem.

Powódka wywiązała się terminowo z zamówienia wynikającego z wyżej wymienionych umów, w wykonaniu których wystawiła pozwanemu szereg faktur VAT w łącznej wysokości 133.212,31 zł.

Pozwany uchylał się od obowiązku zapłaty, co skutkowało skierowaniem do niego w dniu 19.09.2018 r. wezwania do zapłaty. Wszystkie transakcje zostały zaewidencjonowane w księgach handlowych stron; powódka sporządziła także wyciąg z ksiąg handlowych obejmujący stan wymagalnych zobowiązań pozwanego wobec niej.

Zaległość pozwanego wynikająca faktur, wraz ze skapitalizowanymi odsetkami, wynosiła na dzień 19.09.2018 r. kwotę 135.010,18 zł. Już po zainicjowaniu niniejszego postępowania (data złożenia pozwu w polskiej placówce pocztowej, 01.10.2018 r.), pozwany uznał roszczenia powódki i spełnił częściowo świadczenia – w wysokości 25.925,82 zł (potwierdzenie przelewu z dnia 05.10.2018 r.), następnie zaś – w wysokości 98.616,72 zł (potwierdzenie przelewu z dnia 29.10.2018 r.). Wpłaty te nie zostały uwzględnione w pozwie.

Pismem z dnia 26.04.2019 r., wykonując zobowiązanie Sądu do ustosunkowania się stanowiska strony pozwanej, powódka cofnęła w części żądanie pozwu wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie kwoty 124.542,54 zł. W pozostałym zakresie podtrzymała roszczenia.

Pozwany natomiast podnosił, że powyższa kwota została powódce zapłacona przed wydaniem w sprawie nakazu zapłaty, powództwo jest więc nieuzasadnione, także w pozostałym zakresie. Nie zakwestionował skutecznie przedłożonego wyciągu z ksiąg handlowych na okoliczność istnienia wierzytelności, prawdziwości danych w nim zawartych, jednocześnie nie zaoferował innych dowodów.

Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w jego ostatecznym, zmodyfikowanym kształcie, z uwzględnieniem oświadczenia o cofnięciu żądań w zakresie kwoty 124.542,54 zł.

Sąd po uprzednim odwołaniu się do art. 535 k.c. wskazał, że powód wykonał swoje zobowiązanie, co jednoznacznie wynika z dowodów, jakie zaoferował wraz z pozwem, oraz dołączonych przez pozwanego do sprzeciwu od wydanego nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. Jednocześnie zauważył, że stanowisko procesowe pozwanego nie pozostawiało wątpliwości, iż co do zasady nie uchyla się od odpowiedzialności, czemu dał wyraz dokonując kolejnych wpłat na poczet należności z pozwu, aż do ich uregulowania z wyłączeniem brakujących kwot: głównej w wysokości 8.669,77 zł (należności z faktur) oraz 1.797,87 zł (odsetki skapitalizowane).

Sąd I instancji podkreślił, że jakkolwiek konsekwentnie i kategorycznie pozwany kwestionował prawidłowość wpisania roszczenia do ksiąg handlowych powoda, co w jego ocenie nie kreuje wiarygodności, to nie zdołał swojego stanowiska w sposób należyty wykazać. Odwołując się do przepisów art. 245 k.p.c., art. 253 k.p.c. i art. 6 k.c. stwierdził, że skoro pozwany niezasadność roszczenia opiera na określonych zarzutach, w szczególności wpisania nieistniejącej wiarygodności do ksiąg handlowych powoda, która to czynność stanowiła podstawę dochodzonego roszczenia, to na nim spoczywał ciężar udowodnienia okoliczności przeciwnych. Temu obowiązkowi nie sprostał, bowiem poza ogólnikowymi stwierdzeniami nie przedstawił Sądowi żadnych dowodów mających wskazywać na zasadność podniesionego zarzutu.

Rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie determinowało więc zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda brakujących kwot wraz odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych.

W świetle powyższego, uwzględniając stanowisko powoda oraz dokonane przez pozwanego wpłaty na poczet zaległości, Sąd orzekł jak w pkt I wyroku. W pozostałej zakresie Sąd umorzył postępowanie. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

W apelacji od tego wyroku, pozwany zaskarżając go w części uwzględniającej powództwo, zarzucał mu:

1) naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. w zw. z art. 253 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, skutkującą przyjęciem, że powódka wykazała zasadność i wysokość przysługującego jej względem niego roszczenia, podczas gdy on zaprzeczył prawdziwości zapisów zawartych w dokumencie przedstawionym przez stronę powodową w postaci wyciągu z ksiąg handlowych, a strona powodowa nie udowodniła, że zawarte w wykazie wiarygodności istnieją oraz przysługują jej w wysokości tam wskazanej;

2) sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegającego na przyjęciu, że powódce przysługuje roszczenie w kwocie 8.669,77 zł (kwoty głównej) oraz 1.797,87 zł (skapitalizowane odsetki), pomimo że wniosku takiego nie można wyprowadzić ze zgromadzonych w sprawie dowodów zarówno co do istnienia samej wiarygodności, jak również co do prawidłowości wyliczenia jej wysokości.

W oparciu o powyższe wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy nie dopuścił się żadnego z zarzucanych mu uchybień, a przeprowadzone rozważania prawne i ich argumentacja zawarta w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zasługują na pełną akceptację i mogą być przyjęte za własne przez Sąd odwoławczy.

Odnosząc się do podniesionych w środku odwoławczym zarzutów zauważyć należy, że dotyczą one błędnej oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów oraz wadliwości poczynionych ustaleń faktycznych. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury, aby zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. mógł okazać się skuteczny, skarżący wykazać musi, że sąd uchybił podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadom doświadczenia życiowego, wskazaniom wiedzy i właściwego kojarzenia faktów. Przedmiotowy zarzut musi się opierać na podważeniu podstaw oceny dokonanej przez sąd z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2001 r., sygn. akt II CKN 588/99, opubl. Lex nr 52347; z dnia 2 kwietnia 2003 r., sygn. akt I CKN 160/01, opubl. Lex nr 78813; z dnia 15 kwietnia 2004 r., sygn. akt IV CK 274/03, opubl. Lex nr 164852; z dnia 29 czerwca 2004 r., sygn. akt II CK 393/03, opubl.

Lex nr 585758). Jeżeli bowiem z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysuwać wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., sygn. akt II CKN 817/00, opubl. OSNC 2000 nr 7-8, str. 139). Tymczasem w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w sposób kompletny ocenił materiał dowodowy zebrany w sprawie, czyniąc jednocześnie prawidłowe ustalenia faktyczne. Skarżący natomiast stawiając zarzuty, co do oceny materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych, odnoszących się tak do zasadności, jak i wysokości roszczenia powódki, przytaczał w istocie własną wersję stanu faktycznego. Jak wyżej zostało wyjaśnione, taki sposób redakcji zarzutu nie mógł odnieść pożądanego skutku.

Podkreślić trzeba, że w sprawie bezsporny był fakt zawarcia przez pozwanego umów kupna-sprzedaży, na mocy których otrzymał od powódki towar w postaci materiałów medycznych. Bezsporne było także to, że pozwany za otrzymany od powódki towar uiścił jedynie część ceny. Wbrew odmiennym twierdzeniom skarżącego, w świetle zebranego materiału dowodowego i prawidłowej jego oceny należało także uznać, że powódka wykazała wysokość dochodzonego roszczenia przedkładając odpowiednie dokumenty w postaci wyciągu z ksiąg handlowych, obejmującego zestawienie faktur, wystawionych pozwanemu. Twierdzenia natomiast pozwanego, że dokumenty te nie dowodziły istnienia ani wysokości wierzytelności będącej jej przedmiotem, jako że pochodziły od powódki, były nieuprawnione, zwłaszcza, że pozwany nawet nie zaprzeczył, jakoby faktury takie i opisany w nich towar otrzymał.

Zauważyć nadto należy, że pozwany w niniejszej sprawie już po wytoczeniu powództwa uregulował znaczną część dochodzonej przez powódkę kwoty. W ocenie Sądu Apelacyjnego uiszczenie przez pozwanego części ceny stanowiło tzw. uznanie niewłaściwe, czyli oświadczenie wiedzy o przyznaniu przez dłużnika wobec wierzyciela istnienia długu. Zaznaczyć w tym miejscu trzeba, że uznanie to, jak wskazał SN w uzasadnieniu orzeczenia z dnia 7 grudnia 1957 r. (OSP i KA 1958, poz. 194), nie jest czynnością prawną, a jedynie przyznaniem obowiązku świadczenia wynikającego z innego źródła, a więc deklaratywnym stwierdzeniem, że taki obowiązek istnieje i że dłużnik nie zamierza się uchylić od jego wypłacenia. Podobnie jednak jak w przypadku uznania właściwego, złożenie oświadczenia wiedzy o uznaniu roszczenia, poza skutkami w zakresie przedawnienia ma to znaczenie, że osoba, której to roszczenie przysługuje nie musi się powoływać na źródła samego zobowiązania, mogące wynikać z różnych tytułów, w tym m.in. z umowy, albowiem w takiej sytuacji ciężar dowodu braku istnienia wierzytelności objętej uznaniem przechodzi na stronę przeciwną. W realiach niniejszej sprawy natomiast pozwany, nie sprostawszy ciężarowemu na nim w tym zakresie wymogowi.

Wskazać należy, że zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar przedstawiania materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 k.p.c., art. 3 k.p.c., art. 6 k.c.). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskalaby aktywnym działaniem. Artykuł 6 k.c. określa reguły dowodzenia, tj. przedmiot dowodu oraz osobę, na której spoczywa ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, przy czym sąd nie ma obowiązku dążenia do wszechstronnego zbadania wszystkich okoliczności sprawy oraz nie jest zobowiązany do zarządzania dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Nie ma też obowiązku przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na tej stronie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29.12.2003 r., sygn. akt I ACa 1457/03, OSA 2005/3/12; wyrok SN z dnia 17.12.1996 r., sygn. akt I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/poz. 76 wraz z glosą aprobującą A. Zielińskiego, Palestra 1998/1-2/204).

Mając na uwadze powyższe zasady, Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że pozwany nie wywiązał się z obowiązku wykazania faktów, z których wywodził skutki prawne i ocena ta nie jest dowolna oraz znajduje oparcie w całokształcie materiału dowodowego zebranego w sprawie. Poza sporem jest, że pozwany nie zaoferował żadnych dowodów pozwalających na przyjęcie, iż nie było podstaw do domagania się od niego zasądzonych przez Sąd I instancji kwot pieniężnych tytułem należności głównej oraz skapitalizowanych odsetek.

Dlatego też kierując się powyższymi względami Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach procesu za drugą instancję rozstrzygnięto na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. Zasądzoną od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.700 zł stanowi wynagrodzenie pełnomocnika powódki, będącego adwokatem, którego wysokość została określona na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800, z późn. zm.). Apelacja pozwanego została oddalona w całości, w związku z czym winien on zwrócić powódce poniesione przez nią w postępowaniu odwoławczym koszty zastępstwa procesowego.

(...)